

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено на засіданні кафедри
«Менеджмент, публічне управління та
HR-технології»
протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

I семестр 2024-2025 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 07 Управління і адміністрування, 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 073 Менеджмент, 281 Публічне управління та адміністрування

освітні програми: менеджмент організацій і адміністрування (МОіА), ІТ-менеджмент (ІТМ), управління персоналом та економіка праці (УПЕП), публічне управління та адміністрування (ПУА)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Громова Олена Володимирівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-46. Gromovae638@gmail.com, gromova@kartedu.ua

Години прийому та консультації: кожен понеділок з 11.00-12.00 .

В доповнення до годин роботи в офісі, я буду рада організувати консультації з Вами в інший взаємозручний час. Прошу лише попередньо домовитись зі мною телефоном.

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 406 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Всі зрушення у сферах виробництва, комунікацій, торгівлі, зарубіжного інвестування і фінансів перетворили міжнародну економіку в цілісний глобальний організм, спаяний не просто міжнародним поділом праці, але й гігантськими за своїми масштабами виробничо-збутовими структурами, глобальною фінансовою системою і планетарною інформаційною мережею. На світовому економічному просторі розміщення продуктивних сил, галузева структура інвестицій, виробництва і збуту визначаються суб'єктами господарського життя з урахуванням глобальної кон'юнктури, а економічні піднесення і спади набувають всесвітнього характеру.

У сучасних умовах жодна країна не може претендувати на повноцінний економічний розвиток без залучення її до міжнародних господарських зв'язків.

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) – система господарських зв'язків між національними економіками окремих країн, відповідними суб'єктами господарювання, особлива форма діяльності, яка базується на міжнародному поділі праці.

Становлення і розвиток МЕВ визначаються посиленням взаємозв'язок та взаємозалежностей економік окремих країн. Поглиблення і розвиток міжнародного поділу праці, а значить МЕВ, залежать від природних (географічних і набутих (виробничих, технологічних) факторів, а також соціальних, національних, етнічних, політичних і правових умов.

Ці напрямки і форми МЕВ охоплюють такі сфери світогосподарської діяльності, як:

- міжнародна торгівля;
- міжнародна спеціалізація виробництва і науково-технічних робіт;
- міжнародне науково-технічне співробітництво;
- інформаційні, валютно-фінансові кредитні зв'язки між країнами;
- міграція робочої сили і вивіз капіталу;
- діяльність міжнародних організацій, господарське співробітництво у вирішенні глобальних проблем.

Отже, міжнародні економічні відносини – це відносини, які характеризують спосіб і характер взаємодії всіх країн світу в сфері економічного співробітництва, розвитку і переплетення торгівельних, виробничо-технологічних, фінансово-валютних зв'язків.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області міжнародних економічних відносин, здатність до розуміння актуальності застосування економічних інструментів при роботі у світовому бізнесовому просторі);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області здійснення зовнішньоекономічних зв'язків);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про стан та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин, здатності до глобального та стратегічного мислення, тобто, інтегрування знань стосовно міжнародних економічних відносин, отриманих з інших дисциплін ; здатність студента формувати цілі дослідження та вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях.

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області застосування механізму здійснення міжнародних економічних відносин.

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів до розвитку міжнародних зв'язків).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Ви цікавитесь політикою, знаєте багато про міжнародні справи, хотіли би дізнатися правила і положення дипломатичного протоколу та вивчаєте іноземні мови - Вам безумовно, тобі слід розглянути можливість навчання за спеціальністю міжнародні відносини. Цей напрямок для цікавих і амбітних людей, що дає можливості, але також ставлячи складні завдання.

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння систематизації успішних прикладів діяльності підприємств у міжнародній сфері та практичні рекомендації з забезпечення їх конкурентоспроможності на зарубіжних ринках.

Кількість кредитів ECTS – 6.

Лекції – 30 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 120 годин.

Курс складається з однієї лекції та практичного заняття на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки індивідуальних проектів. В рамках курсу передбачаються лекції за участю фахівців-практиків.

Теми курсу

Міжнародні економічні відносини / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів. Уся група буде розбита на підгрупи (від 3х до 5 осіб) за добровільним принципом. Кожна з яких проаналізує стратегію діяльності міжнародного підприємства в Україні. Результатом проектів є письмовий звіт та презентація наприкінці курсу. Виконання завдання

супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Особлива увага приділяється активності студентів під час обговорення завдань. Обговорення в аудиторії надає додаткову можливість розвинути навички усного ділового спілкування, зокрема подання і аргументації власної точки зору і активного слухання.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати підчас підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекц.№1. Предмет і завдання курсу «МЕВ»	2	ПР-1. Сучасна система МЕВ
2	2	Лекц.№2. Світове господарство та система світогосподарських зв'язків	2	ПР-2. Економічна єдність світу і глобальні проблеми світового господарства
3	2	Лекц.№3. Міжнародний поділ праці	2	ПР-3. Міжнародний розподіл праці як основа формування світового господарства
4	2	Лекц.№4. Міжнародна торгівля товарами та послугами	2	ПР-4. Сучасна структура міжнародної торгівлі
5	2	Лекц.№5. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі	2	ПР-5. Аргументи на захист та проти тарифів
6	2	Лекц.№6. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі	2	ПР-6. Особливості національного режиму регулювання міжнародної торгівлі в Україні
7	2	Лекц.№7. Міжнародна торгівля послугами	2	ПР-7. Державне регулювання міжнародної торгівлі послугами
Модульний контроль знань				
8	2	Лекц.№8. Міжнародна міграція робочої сили	2	ПР-8. Особливості міграційного законодавства в Україні
9	2	Лекц.№9. Міжнародний рух капіталу	2	ПР-9. Міжнародне запозичення та кредитування
10	2	Лекц.№10. Міжнародні інвестиції	2	ПР-10. Міжнародні корпорації
11	2	Лекц.№11. Міжнародна передача технологій	2	ПР-11. Міжнародне науково-технічне співробітництво
12	2	Лекц.№12. Світова валютна	2	ПР-12. Світова валютна система

		система		
13	2	Лекц.№13. Міжнародні валютно – фінансові відносини	2	ПР-13. Міжнародна торгівля фінансовими інструментами
14	2	Лекц.№14. Міжнародна економічна інтеграція	2	ПР-14.Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків
15	2	Лекц.№15. Система контролю регулювання МЕВ	2	ПР-15. Міжнародні економічні організації
Модульний контроль знань				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати один з 10 варіантів проблемних ситуацій у системі МЕВ для створення власного проекту впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – до 15 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх колег та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання здійснення МЕВ. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу з питань здійснення МЕВ. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

Студент отримує іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Громова Олена Володимирівна (<http://kart.edu.ua/kaf-mia-ua/kolectuv-kafedru-mia/gromova-ev-ua>) – лектор з питань менеджменту і міжнародного бізнесу в УкрДУЗТ.

Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю «Економіка транспорту і зв'язку» в УкрДУЗТ у 2002 році. Вчене звання доцента кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та права у 2004 році.

Напрямки наукової діяльності: дослідження глобальних тенденцій міжнародного бізнесу; стратегічний розвиток підприємств; розвиток сфери додаткових послуг в сфері пасажирських перевезень; шляхи підвищення конкурентоспроможності пасажирських залізничних перевезень; організація маркетингової діяльності на підприємствах з зовнішньоекономічної діяльності; методологія міжнародних економічних відносин; розвиток комунікаційних здібностей персоналу; сучасні PR-технології; формування іміджу підприємства; розробка стратегій комунікації на підприємствах різних форм власності.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ

- 1 Поняття та організаційна структура світового господарства: місце України в міжнародному суспільстві.
- 2 Глобальні проблеми світового господарства: екологічні проблеми України.
- 3 Сутність та форми закордонних інвестицій.
- 4 Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини.
- 5 Демпінг як різновид торгової політики.
- 6 Ціноутворення в світовій торгівлі.
- 7 Світова торгівля та її місце в системі міжнародних економічних відносин; зовнішньоторговий оборот України: структура, аналіз.
- 8 Міжнародні поїздки як види послуг на світовому ринку.
- 9 Економічні наслідки введення країною імпорتنих тарифів.
- 10 Міжнародні розподіли праці – основа формування світового господарства: місце України в міжнародному розподілі праці.
- 11 Державне регулювання зовнішньої торгівлі.
- 12 Аргументи “за” та “проти” введення митних тарифів.
- 13 Класичні теорії світової торгівлі.
- 14 Економічні наслідки введення країною імпорتنих тарифів.
- 15 Фінансові засоби торгової політики держави.
- 16 Проблеми входу України у світове господарство.
- 17 Митні тарифи як державний інструменти регулювання зовнішньою торгівлею; митні тарифи в Україні.
- 18 Міжнародні угоди в сфері послуг, місце України у цієї сфері.
- 19 Вільні економічні зони як фактор інтенсифікації міжнародних інвестицій: види, форми, оцінка.
- 20 Економічні ефекти прямих закордонних інвестицій; прямі інвестиції в Україні. Особливості проведення дослідження конкурентоспроможності фірми.
- 21 Свобода торгівлі та протекціонізм.
- 22 Вплив зовнішньої торгівлі на національну економіку країни.
- 23 Державне регулювання передачі технології; законодавство України в цієї галузі.
- 24 Платіжний баланс країни; стан цього балансу України.
- 25 Нові індустріальні країни в міжгосподарських зв'язках.
- 26 Євроринок як найважливіша частина світового ринку.
- 27 Криза зовнішньої заборгованості країн і можливі шляхи його урегулювання.
- 28 Ефекти створення митних спілок, що проявляться у перспективі.
- 29 Портфельні закордонні інвестиції; участь України в ринку портфельних інвестицій.
- 30 Міжнародні корпорації: сутність і форми; ТНК та Україна.
- 31 Міжнародна спеціалізація та кооперування як основа міжнародного розподілу праці: участь у їх України.
- 32 Форми закордонних інвестувань.
- 33 Економічні аспекти сучасних глобальних проблем.
- 34 Міжнародні запозичення та кредитування; стан в Україні.